

Rok 27.

Przedpłata na pocztach: kwartalnie 1,25 mk., z odroczeniem do domu 1,62 mk. — Inzeraty od wierzchołka drobnego 25 fen. — Rękopisów się nie zwraca. — Ekspedycja ulica Posadowskiego 39.

Telefon Redakcji: 1142.
Poznań, niedziela 21-go listopada 1909.
Telefon Ekspedycji: 1013.

Przedpłata w Poznaniu: kwartalnie 1,20 mk., z odroczeniem do domu 1,45 mk., miesięcznie 40 f., z odroczeniem 50 fen. — „Wielkopolanin“ wysłany codziennie. — Redakcja ul. Dolna Wałowa 1.

Nr. 266

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Przedpłata na grudzień.

„Wielkopolanin“ kosztuje na wszystkich pocztach w Niemczech

40 fen.

W Poznaniu zapisywać można „Wielkopolanina“ w Ekspedycji, ul. Posadowskiego nr. 39 i w agencjach za 40 fen.

„Wielkopolanin“ zapisany jest w cenniku pocztowym w wykazie głównym (Zeitungs-Preisliste II-te Abtheilung U Poln. — W Austrii: Oester. Zeitungs-Preis-Verz. für 1908.

„Wielkopolanin“ dołącza dla swych abonentów bezpłatny dodatek świąteczny z rycinami pod tyt.: „Ognisko domowe“ i prowadzi Obronę prawną dla swych przyjaciół bezpłatnie.

„Wielkopolanin“ ma obecnie największą z wszystkich pism polskich liczbę abonentów; umieszczane w nim ogłoszenia znajdują jak największe rozprzestrzenienie.

Abonenci „Wielkopolanina“ otrzymują „Pasieki“ za niższą opłatą.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sprawa Rydzyny.

W pismach polskich pojawiają się długie artykuły w sprawie Rydzyny wydanej w ręce rządu pruskiego. W artykułach tych zawarte są ciężkie oskarżenia przeciw posłowi dr. Zygmuntowi Dziembowskiemu.

Posel dr. Dziembowski zastawia się tajemnicą swego urzędu i w nadesłanych komunikatach wskazuje na to, że wszystko wyjaśni i poda obronę swego postępowania, po ukończeniu całej sprawy rydzynskiej.

Powstało pytanie, kiedy ta sprawa się skończy, bo wiadomem jest, że układ nieboszczyka księcia Sułkowskiego, zawarty z rządem pruskim z wiedzą spadkobierców Wodzickiego i hr. Potockiego, zaczęli inni członkowie rodziny, roszczerzając sobie pretensję do spadku? Zwykle procesy takie trwają bardzo długo, wyjaśnienia posła dr. Dziembowskiego są zatem odłożone na daleką przyszłość.

Zanim p. poseł dr. Dziembowski wystąpi z objaśnieniami, trzeba nam samą sprawę w możliwie krótkich słowach określić.

Czynimy to poniżej:
Dobra rydzynskie zamienił jeden z przodków zmarłego ks. Sułkowskiego na tak zwany fideikomis.

Dóbr takich nie wolno sprzedawać w częściach, mają one na zawsze pozostać niepodzielne.

Dobra miały przechodzić kolejno na Sułkowskich, a gdyby Sułkowscy wymarli na ich krewnych, jeżeli ci spełnili przepisy zawarte w sporządzonej statucie. Gdyby takich krewnych nie było, mając dobra przejść na rzecz polskiej komisji edukacyjnej, która, obejmując ewentualnie dobra rydzynskie, ma obowiązek dochody z nich płynące zużywać na kształcenie polskiej młodzieży szlacheckiej.

Otóż po bezdzielnym zejściu ze świata drugiego syna księcia Sułkowskiego pozostał z linii rydzynskiej jedynie książę Sułkowski, ojciec, a że potomstwa uprawnionego do spadku spodziewać się nie mógł, majątek miał przejść na dalszych krewnych, którzy jednak utracili prawo do spadku, bo ich przodkowie nie dopełnili warunków, zawartych w statucie ordynacji. Miał zatem majątek przejść na komisję edukacyjną, której spadkobiercą po rozbiórce Polski jest pruskie kolegium szkolne.

Aby temu zapobiedz, zmarły książę Sułkowski zamienił z wiedzą i wolą hr. Wodzickiego i hr. Potockiego rydzynski fideikomis na dobra alodjalne, czyli na dobra, któremi dowolnie można rozporządzać.

Na taką zmianę musi się zgodzić rząd — i rząd, w tym razie pruski, zgodził się na to i równocześnie nabył od spadkobierców po księciu Sułkowskim prawo do dóbr za 4 miliony mk.

Najkapitałniejszym błędem tej transakcji jest zamiana niepodzielnego fideikomisu na podzielne alodjum.

Nabywcą jest fiskus pruski, który już teraz nie ma obowiązku zużywania dochodów z ordynacji na kształcenie polskiej młodzieży szlacheckiej, lecz może dobra w częściach sprzedać niemieckim nabywcom, czyli je rozkoleonizować i polski lud roboczy zmusić do opuszczenia swych siedzib.

Jest to jedno z najsmutniejszych następstw tego układu.

My z milionów otrzymanych przez pp. hr. Wodzickiego, Potockiego i renumeracji przeznaczonych dla trzech prawnych doradców w tej sprawie nie albo bardzo mało będziemy mieli korzyści, a strata jest wyraźna.

Dla tego należało, zanim przystąpiono do tego układu, wyczerpać wszystkie środki prawne, zbadać, czy inne linie Sułkowskich lub krewni tychże nie mogą sobie rościć pretensji do spadku, a tego nie uczyniono.

I to jest drugą kapitalnym błędem.

Pokazuje się, że niewyczerpano całkiem sposobów obrony dóbr rydzynskich, bo układ wyżej określony można było zacząć i toczy się o to proces.

Tak się sprawa przedstawia dziś.

Być może, że w naszym przedstawieniu rzeczy pominięto niektóre szczegóły — są one jednak mało ważne — zasadniczy błąd zamiany niepodzielnego fideikomisu na podzielne alodjum jest uwypakowany.

Dodamy jeszcze, że sprawę prowadzi dwaj żydzi adwokaci Loewenstein z Berlina i Loewenfeld ze Lwowa i także p. poseł dr. Dziembowski.

To są fakty, których żadne wyjaśnienia nie zmienią.

Staraliśmy się przedstawić sprawę zupełnie rzeczowo i na tej podstawie każdy o niej może sobie sąd wyrobić.

Odezwa.

Jak w całym szeregu lat ubiegłych, tak i w tym roku Zarząd Kolonji Wakacyjnych i Stacji Sanitarnej Towarzystwa „Stella“, wierny podjętemu obowiązkowi czuwania nad rozwojem humanitarnej instytucji, rozpoczyna znów w imię Boże ciężką pracę swoją, odzywając się z pełnym zaufaniem do współobywateli miasta Poznania, którzy od lat tylu duchem i sercem tradycyjnie w tem zadaniu nas popierają. Przekonani jesteśmy, że praca nasza i w tym roku nie będzie daremną i przysporzy nam chleba dla ubogiej dziatwy, nad którą opiekę nam powierzone.

Z zaufaniem kołatać znów będziemy do drzwi Waszych pod znany już od lat tylu sztandarem t. zw.

sprzedaży rabatowej,

w której przyjmując czynny udział, albo zastępując go braterskiem uczuciem wspaniałomyślniej jałmużny, miasto Poznań wywiąże się z chrześcijańskiego obowiązku opieki nad biedną dziatwą dzielnicą naszej.

W imieniu więc tych maluczkich, spełniając nasz obowiązek, do serca Waszego się odzywamy.

W imieniu Zarządu:

Benzelstjerna-Engeström, prezes.

Władysław Jerzykiewicz, wiceprezes.

Walery Lebiński, sekretarz.

Bolesław Ziętkiewicz, skarbnik.

Dr. Tad. Dembiński, zastępca sekretarza.

Rewelacje szpiegowskie.

Ostatni zeszyt lwowskiego dwutygodnika „Rzeczpospolita“ przynosi zakończenie rewelacji szpiega Rakowskiego. Nie wszystkie one zasługują na bezwzględna wiarę, widzimy jednak z nich bądź co bądź, że rząd niemiecki nie zaniedbuje ani jednej okazji do wnikania w sprawy polskie, do wdzierania się w najskrytsze tajniki duszy polskiej, a tam gdzie brutalnie wtargnąć, bądź znielaska podejść nie może, niecofa się przed jawną prowokacją.

Wybitnym takim przykładem prowokacji było np. wysłanie Rakowskiego — jak to on sam z całym cynizmem zeznaje — przez komisarzy policyjnych Günthera i Böhmara na obchód wianków w Poznaniu. Polecono Rakowskiemu wziąć do łódki kilka osób z różnych stanów (kucyków, kelnera, żyda i kilka kobiet) i zachęcać ich do śpiewania pieśni patriotycznych, które podsłuchiwać ukryci w innej łódce policyjanci. Rakowski otrzymał za to 120 marek, wskutek zaś raportu komisarzy, rejencja wydała zakaz urządzania wianków na przyszłość.

Wśród wielu celów szpiegowskich jest jeden, dla którego gra się na najwznieślijszych uczuciach polskich.

Celem tym jest powiększenie wychodźstwa Polaków z Poznańskiego do Ameryki. Aby ten ruch wzmożć, protegowany przez policję szpiegowską, dyrektor „Norddeutscher Lloyd“, niejaki Lange, wydał z zasłuki tej instytucji w

r. 1905 i 1906 kalendarz „Koścuszowski“ o wysoce patriotycznej treści, za który każdy inny wydawca poszedłby do więzienia. Kalendarz zdobył portret Kościuszki, artykuły mówiły o nowej, wielkiej, wolnej Polsce w Ameryce, zachęcały przykładami łatwej fortuny do osiedlenia się tam, a wszystko na to, aby ludność polską oderwać od jej ziemi-macierzy, na którą czychają pazury krzyżackie.

Kalendarze te rozpowszechniane były w Galicji, a nawet w Królestwie polskim przez agentów Frosta i Langego.

Na szczęście, Lange zbankrutował; winien Lloydowi kilkadziesiąt tysięcy — nie może wydać 3 rocznika kalendarza, nie może nawet zapłacić introligatorowi Berwaldowi na Rybakach w Poznaniu. Część nakładu dawnych kalendarzy złożoną jest w sklepie domu przy ulicy Posadowskiego nr. 24, gdzie Lange mieszkał; część żyd kolporter (obecnie katolik) sprzedaje po 5 fen. sztuka pewnej księgarni ludowej w Poznaniu, resztę odprzedaje chłopom polskim po 40 fen.

Nie dość tego, z polecenia Frosta Rakowski pisywał artykuły o życiu kulturalnym Polaków w Ameryce, tłumacząc, że tam jest druga Polska, a Lange, ponieważ dawał pismom ogłoszenia Lloyd'a, umieszczał te artykuły w niektórych pismach polskich.

Następnie Rakowski podaje trudną do sprawdzenia wiadomość, że agent L. przy pomocy agenta D. zorganizował w celu podniesienia ruchu wychodźczego do Ameryki z Królestwa i Galicji sprzedaż gruntów; zajmują się tą sprzedażą między innymi — jak twierdzi Rakowski — firmy żydowskie: Juliusz Jabl-kower, Warszawa, Żabia nr. 42 i Adolf Gitarsohn, Warszawa, Franciszkańska nr. 20, z którymi agent L. zawarł kontrakt, iż otrzymają 10 procent od sprzedaży ziemi. (Firm tych wcale w Warszawie nie ma. Przyp. Red.)

O ile mogliśmy sprawdzić, kupców takich w Warszawie nie ma, bo „książka adresowa Warszawy“ nie podaje ani jednego nazwiska o takim samem lub choćby tylko podobnem brzmieniu; w dodatku na ulicy Żabiej nie ma domu nr. 42 jest ich bowiem ogółem... 9. Nazwisko i adresy są najwidoczniej sfałszowane na przedce — w jakim celu, to tylko szpiegowi wiadome.

O zamiarach wprowadzenia w wykonanie prawa o wywłaszczeniu Rakowski donosi, że pierwsze majątki polskie będą już wywłaszczone w rb. na jesień. Na pierwszy ogień pójdzie majątek hrabiego Ponzińskiego we Wrześni, a potem wszystkie te majątki, których właściciele już złożyli oferty komisji kolonizacyjnej i obiecali, że oni formalnie i prawnie akcją wywłaszczenia przeciwdziałać nie będą (niestety, jest podobno wielu takich Polaków). W tym celu z ministerjum spraw rolniczych objeżdżał odpowiedne powiaty dawny urzędnik ministerjum, a obecnie urzędnik w polskim wydziale policji w Berlinie Edmund von B. w towarzystwie urzędnika policji Zachera, — ażeby badać dyskretnie ewentualne uspo-

„obienie ludności w powiatach, przeznaczonych w pierwszej linii do wywłaszczenia. Najpierw wywłaszczone będą powiaty, znajdujące się nad granicą rosyjską, a potem powiaty, gdzie komisja kolonizacyjna największe posiada obszary, ażeby w ten sposób zaokrąglić to, co komisja już posiada.

Dalej Rakowski zaznacza, że policja tajna liczy w swych szeregach wielu nauczycieli Niemców i księży germanizatorów i wlicza kilka osób, kryptonimami przez redakcję „Rzeczypospolitej” oznaczonych, dalej wymienia kilku szpiegów-żydów w Poznaniu i Berlinie, dalej zaznacza, że Frost oddaje kierunek swego biura komu innemu, sam zaś przenosi się do Ostrowa, aby być bliżej granicy rosyjskiej.

Jak nowe pomieszczenie tego biura podaje: m. Garczy, ul. Św. Łazarza, jednocześnie komunikuje, że w lipcu r. b. z inicjatywy Zachera powstało nowe biuro „Prusko-rosyjskie biuro polskie” w Berlinie przy ul. Wasserthorsrasse 63.

O szpiegostwie pruskim w Królestwie Rakowski zeznaje między innymi, że Frost zapoznał się z kolonistami, zamieszkałymi w naszym kraju podczas pełnienia przez nich w Prusach służby wojskowej, przekonywał, że nawet za granicą mogą być dla ojczyzny niemieckiej pożyteczni i czynni donosząc mu o ważnych faktach natury strategicznej i militarnej. Frost nadmienia, że nawet drobne wiadomości: nowe mosty, szosy, translokacje wojska, wszystko może mieć znaczenie, i że gotów jest zwrócić im koszty, co znaczy zapłacić za informacje.

W sprawie interesującej nas „sprzedaży Królestwa” Rakowski zaznacza, że zajmowało się nią niejednokrotnie biuro Frosta, pisząc w tym względzie sprawozdania, oparte przeważnie na tem, co podawała prasa galicyjska. W sprawozdaniach tych przedstawiano to, co prawda, jako fantazje prasy polskiej, lecz nadmieniano, że ze względów wojskowo-strategicznych Królestwo Polskie, jako t. zw. „Pufferland”, podczas wojny byłoby ważną placówką. W końcu Rakowski nadmienia, iż w tych sprawozdaniach było wzmiankowanie, że policja pruska w Poznaniu za pomocą rozszerzania fałszywych danych starała się przekonać militarne sfery rosyjskie, że rosyjska zachodnia linia fortyfikacyjna, pociągająca się od Kowna aż do Warszawy, w razie wojny dla Niemców nie przedstawia żadnych ważniejszych placówek, i że dla Rosji byłoby pożądane utworzyć lub silniej obwarować drugą linią zachodnią poza obrębem Królestwa, a to w kierunku Białegostoku.

Na tem rewelacji się kończą. Dołączone do nich „dokumenty” nie zawierają nic nowego; pierwszy raport prezydenta policji poznańskiej do ministra spraw wewnętrznych żąda głównie powiększenia funduszu dyspozycyjnego na śledzenie Polaków i Ligii narodowej, oraz drugi raport Zachera, w którym

żąda niezależności od policji poznańskiej i tłumaczy potrzebę porozumiewania się wprost z Berlinem, ponieważ praca jego ma wysokie znaczenie państwowe, bo jednocy nie szpiegostwa w W. Ks. Poznańskim, w Królestwie Polskim, Galicji, w Cesarstwie Rosyjskiem, we Francji, a nawet w Ameryce.

W każdym razie rewelacje Rakowskiego przedstawiają naogół materiał świadczący, że szpiegowski system pruski przeszedł wszelkie inne.

*** Zebranie wyborców.** Stosownie do przepisu nowego regulaminu wyborczego na W. Ks. Poznańskie, odbędzie się zebranie wyborców obwodu komarskiego trzemeszńskiego w dniu 28 listopada r. b. o godz. 1.15 po południu celem ukonstytuowania podkomitetu na rzeczony obwód. O liczący udział z wszystkich miejscowości tego obwodu proszą: Walery Herbst, przewodniczący podkomitetu.

*** Wybory do rady miejskiej w Swarzędzu.** Z końcem bieżącego roku występuje trzech Polaków z rady miejskiej. W miejsce ustępujących wybierają wyborcy w 3 klasie we wtorek, dnia 23 listopada br. od 2—4 po południu w sali ratuszowej swoich przedstawicieli.

Jeżeli każdy wyborca swój obowiązek spełni i głos odda, są widoki, że znowu naszych przeprowadzimy.

W celu tym odbędzie się zebranie przedwyborcze w niedzielę, dnia 21 listopada o godzinie 1 w południe na sali p. Marka. Wstęp mają tylko wyborcy.

Porządek obrad: 1) Zagajenie i nauka o wyborach. 2) Sprawozdanie z rady miejskiej. 3) Wybór trzech kandydatów do rady miejskiej.

Komitet wyborczy za miasto Swarzędz. Cabański. Stanisławski. Tasienkowski.

Wiadomości polityczne.

Rosja. Z powodu znanych rewelacji, które zjawily się w prasie zagranicznej, „N. Ruś” zamieszcza ironiczną notatkę p. t. „Sekrety polszynela”. W notatce tej czytamy: „Za pośrednictwem „Agencji telegr. petersb.” nasze ministerjum spraw zagranicznych, albo jak samo siebie nazywa — „gabinet petersburski”, wyraża swoje niezadowolone wskutek ujawnienia „sekretniej” korespondencji z dnia 2 lipca 1908 roku z „gabinetem wiedeńskim”, którą prasa europejska „zupełnie dowolnie komentuje” w ten sposób, jakoby Rosja już wówczas zgadzała się na aneksję Bośni i Hercegowiny, a nawet sandżaku Nowobazarskiego. — Przypuśćmy, — pisze „N. Ruś” — że propozycja była zrobiona nie wtenczas, lecz w Buchlau. Ale kiedy „gabinet petersburski” zrozumie,

„korespondencja sekretna” nie pozostaje nigdy sekretem i zresztą nie może nim pozostawać u narodów, gdzie społeczeństwo jest uważane jawnie za pomocników dyplomacji, ponieważ ona nie czyni z polityki zagranicznej wyłącznie swego lenna, ani swego wyłącznego prawa autonomicznego? — I czas już zapamiętać, że jeżeli w „korespondencji sekretniej”, „gabinet petersburski” za dużo powie, nie pozostanie to „światłem pod korem”...

— Petersburg. Car odrzucił adres sejmu fińskiego w sprawie zniesienia obowiązku składania carowi sprawozdania o wszystkich sprawach fińskich.

— „N. F. Presse” donosi, że generał-gubernator Finlandji zostanie Kleigels, były oberpolicmajster Warszawy, następnie naczelnik policji w Petersburgu a wreszcie były generał-gubernator w Kijowie. Generał Kleigels uchodzi za zwolennika systemu reakcyjnego. Mianowanie go generał-gubernatorem Finlandji oznaczałoby powrót do systemu Bobrikowa.

Austria. Wiedeń. W stronnictwach niemieckich zarówno chrześcijańsko-społecznym, jak i Niemców wolnomyślnych, wywołała pogłoska, że Węgrzy otrzymali koncesję, silne zaniepokojenie. Stronnictwa te zapowiadają głośno, że na wypadek, gdyby Węgrzy istotnie koncesję otrzymali, nastąpi w parlamencie austriackim przesilenie.

Subhasty w listopadzie.

Dnia 22 na sądzie w Trzemesznie o godzinie 9 obsada zapisana Klewitzdorf nr. 36 Emilji z domu Stelter, Schramm, w obszarze 4,28,81 ha., z czystym doch. 5,07 tal., oszac. do pod. bud. na 24 m. dochodu.

Dnia 22 na sądzie w Kościanie o godzinie 9 i pół mleczarnia zap. Krzyżów nr. 577 Ferdynanda Kloppe w obszarze 20,91 ar.

Dnia 22 na sądzie w Obornikach o godzinie 10 gospodarstwo zapisane Rostenstein nr. 6 Wilhelma i Emmy, z domu Hattorf, Robbe, w obszarze 19,59,62 hektarów.

Dnia 23 na sądzie w Wągrowcu o godzinie 10 posiadłość zapisana Wągrowiec nr. 61 Stanisława Nowaczewskiego w obszarze 25,10 ar., oszac. do pod. bud. na 666 mk. dochodu.

Dnia 23 na sądzie w Rawiczu o godzinie 10 obsada zap. Gostkowo ur. 74 gospodarza Michała Michalaka, w obszarze 23 ar., oszac. do podatku bud. na 15 m. i pod. doch. na 0,70 m.

Dnia 23 na sądzie w Ostrowie o godzinie 9 gospodarstwo zap. Ocłaj nr. 18 gospodarza Wilhelma Schöna z Fabianowa, w obszarze 6,31,20 ha., z czyst. doch. 5,70 tal., oszac. do pod. doch. na 24 mk.

Dnia 23 na sądzie w Pobiedziskach o godzinie 10 gospodarstwo zapisane

Fichtenwalde nr. 2, Hugona i Albertyny z d. Müller, Zempelów, w obsz. 22,85,40 ha., oszac. do pod. bud. na 120 mk., z czystym doch. 59,63 tal.

Dnia 23 na sądzie w Gnieźnie o godz. 10 obsada zap. Gniezno nr. 411, mularza Augustyna Wernera, w obszarze 1,46 ar., z czystym doch. 7,74 tal. i oszac. do podatku budowlanego na 1866 m. doch.

Dnia 23 na sądzie w Trzclance o godzinie 10 posiadłość zap. Trzclanka nr. 1654 Emila i Berty z domu Krüger, Ziebarthów, w obszarze 27,80 ar., z czystym doch. 0,33 tal., oszac. do pod. bud. na 1410 m. doch.

Dnia 24 na sądzie w Odolanowie o godzinie 9 gospodarstwo zap. Chwaliszew II nr. 68 robotnika Jana Nowaka, w obszarze 6,95,00 ha., z czystym dochodem 27,88 tal., oszacowane do pod. bud. na 90 m. doch.

Dnia 25 na sądzie w Szamotułach o godzinie 10 obsada zap. Duszniki nr. 49 Franciszka Budy, w obszarze 6,10 ar., oszacowana do podatku budowl. na 24 m. doch.

Dnia 26 na sądzie w Ostrowie o godz. 9 domostwo zap. Ostrowo nr. 193 mistrza garncarskiego Józefa Czerwinke, w obszarze 21,20 ar., oszac. do podatku doch. na 551 m.

Dnia 26 na sądzie w Trzclance o godzinie 10 posiadłość zap. Trzclanka nr. 28 mistrza stolarskiego Bernarda i Anny z domu Friske, Ziebarthów, w obszarze 1,30,00 ha., z czystym doch. 4,02 tal., oszacowana do podatku budowl. na 174 m.

Dnia 26 na sądzie w Jarocinie o godzinie 4 po południu gospodarstwo zap. Gausshagen nr. 37 Katarzyny Jaroni zam. za Józefa Koniecznego z Oberhausen (prow. nadreńska) w obszarze 1,36 arów.

Repertuar Teatru Polskiego w Poznaniu.

— W sobotę 20 listopada po raz pierwszy „Szkoła obmowy”, komedia w 5 aktach Ryszarda Brinsleya Sheridana. Ceny dramatu. Abonament ważny za dopłatą.

— W niedzielę dnia 11 listopada wieczorem „Halka”, opera narodowa w 4 aktach Stanisława Moniuszki. Ceny operowe. Abonament ważny.

— W poniedziałek, dnia 22 listopada po raz czwarty „Księżniczka dolarów”, operetka w 3 aktach Leona Falla. Ceny operowe. Abonament ważny.

— We wtorek, dnia 23 listopada po raz drugi „Szkoła obmowy”, komedia w 5 akt. Ryszarda Brinsleya Sheridana. Ceny dramatu. Abonament ważny.

— W środę, dnia 24 listopada po raz dwunasty „Straszny dwór”, opera narodowa w 4 aktach z prologiem Stan. Moniuszki z udziałem Andrzeja Hayeka w partii Stefana. Ceny operowe. Abonament ważny.

— W czwartek dnia 25 listopada po raz trzeci „Szkoła obmowy”, komedia w 5 akt.

Dolores.

20 Powieść z czasów rewolucji francuskiej.

(Ciąg dalszy.)

Wtedy poznała lepiej nieprzewidywane przeszkody. Czyż mogła walczyć z Antoniną? Radząc się jedynie miłości swojej i Filipa, mogła odpowiedzieć, że tak, lecz wspominając na pochodzenie i majątek panny do Mirandol, jakich to przymiotów życzył sobie margrabia u swojej synowej, odpowiedzieć musiała sobie niestety przecząco.

Jak okropną noc przeżyła Dolores po wyznaniu Antoniny! Ileż lez wylała i ileż przeżyła walk! Obie dziewczyny syptały w jednym pokoju, musiała więc Dolores gwałt sobie zadawać, aby ukryć głęboką bolesć i nie pokazać przyjaciółce swej, jak to nazywała, słabości. Pomimo tego nie czuła ku niej ani niechęci, ani zazdrości, znajdując to naturalnem, że ujrzawszy Filipa, kochała go. Plakała, nie z zazdrości i gniewu, lecz z rozpacz.

Od chwili, gdy Filip wyznał jej swą miłość, podtrzymywała Dolores jeszcze ukrytą nadzieję. Nie przestraszały ją jeszcze przeszkody, gdyż margrabia nie znalazł takiej synowej, jakiej szukał i w tej myśli czerpała swoje siły. Lecz teraz i nawet tego złudzenia pozbędzie się musiała, przeżywając okropną z samą sobą walkę. Z jednej strony szeptało jej coś: „Kochasz i jesteś kochana, walcz więc i wspieraj Filipa, pracujcie razem na tryumf waszej miłości, opierajcie się

ojcu, a usiłowania wasze, jeżeli nie zaraz, to później uwieńczone będą pomyślnym skutkiem.”

Lecz inny głos wewnętrzny mówił jej:

„Margrabia był twoim dobroczyńcą, margrabina zastępowała ci matkę. Im zawdzięczasz, że nie żyjesz w nieświeżości i nędzy, żeś poznała Boga, miłość rodzicielską, uciechy rodzinne, dostatek. Nie powinnaś więc z wdzięczności zakazać sercu milczenie, aby nie zmieścić nadziei margrabiostwa?”

„Lecz Filip będzie przez ciebie nie-szczęśliwym” — mówił pierwszy głos — „będzie cię oplakiwał i złorzeczył, a ty sama przepędzisz życie we łzach, dla przesadzonych skrupułów, którym poświęciłaś osobiste szczęście”. Lecz drugi głos jej odpowiadał: — „Antonina Filipa pojesz. Jeżeli cię będzie z początku przeklinał, to będzie ci później błogosławił, gdy pozna przyczynę twojej odmowy. Ty zaś, co tak płaczesz gwałtem, uspokoisz się, czerpiąc w sumieniu pociechę z tego, żeś dopełniła twej powinności”. Przez takie walki przechodziła Dolores, aż rano zdołała nakazać milczenie sercu i wyobraźni. Zdecydowany się na ustępstwo dobrowolne, postanowiła nie zwalczać powstającej w sercu Antoniny miłości, lecz owszem ją ośmielać. Sądziła Dolores, że Filip nie będzie nieczulym na wdzięki i przymioty Antoniny i że wtedy, nie obawiając się już jego rozpacz, będzie mogła skłamać, oświadczyć, że go nie kocha.

Tak upłynęły trzy miesiące, aż nareszcie Filip, stęskniony za odpowiedzią, mającą stanowić o jego przyszłości, a nie

chcąc złamać przyrzeczenia danego Dolores, postanowił udać się do Antoniny, aby za jej pośrednictwem otrzymać odpowiedź ukochanej. Wiedząc o miłości łączącej obiedwle i wzajemnem zaufaniu, nie wątpił, że Antonina za nim się wstawi. Postanowił więc starać się o pozyskanie względów Antoniny, dla której był dotychczas trochę oziębły, jak gdyby się obawiał ambarasować ją zbyt częstym okazywaniem zainteresowania się jej osobą. Zmienił tedy swoje postępowanie, okazując się dla niej więcej niż dotąd uprzedzającym. Nieszczęściem ta zmiana taktyki, przypadła właśnie w chwili, gdy serce Antoniny poczęło się nim gorąco zajmować. Biedaczka omyliła się więc co do znaczenia postępowania z nią Filipa, bo i ktośby się nie omylił, będąc na jej miejscu? Podczas przejażdżek familijnych w okolicy zamku ślady Filip obok niej w powozie, gdy się przechadzali, podawał jej ramię. Codzień zrywał dla niej kwiaty i postawił na jej miejscu przy stole. Gdy wyjeżdżał do Avignon i Nimes, przywoził jej zawsze jakiś upominek. Czyż mogła sobie Antonina tłumaczyć postępowanie Filipa inaczej jak miłością, tem bardziej, że uczucie jej dla niego czyniło ją łatwowierną? Pewnego wieczoru rzekła do Dolores:

— Filip mnie kocha.

Dolores nie wierzyła uszom swoim. Czyż podobna, aby Filip mógł tak szybko zapomnieć swoich przysiąg, lub kłamać, gdy z takim ogniem wyznawał jej swą miłość? Uważała to za nieprawdopodobne a jednak drżała, zadając sobie te pytania. Po walce między sercem a

sumieniem, zezwoliła w głębi duszy, aby Filip przestał ją kochać, aby zwrócił się do panny do Mirandol, uznał jej przymioty i ją pobił. Tak, była gotową spokojnem okiem patrzeć na swoje nieszczęście, lecz okropną była dla niej myśl, że w kilka tygodni mógł ją zapomnieć.

— Gdyby tak było — mówiła sobie — Filip byłby równie Antoniny jak mnie niegodnym. Ale tak nie jest, ona się myli.

Ażeby się o tem przekonać, wypytywała się Antoniny o dowody miłości Filipa, a odpowiedź uspokoiła ją zupełnie. Grzecznościom dla wychowanki margrabiego nie przypisywała Dolores takiego znaczenia, jakie miały w oczach dziewczyny zakochanej, lecz nie chciała pozbawiać jej przekonania, które tak ją uszczęśliwiała. Antonina zasnęła szczęśliwa.

Na drugi dzień, wychodząc z pokoju, spotkała Filipa.

— Chciałbym z panią pomówić — rzekł do niej szybko cichym głosem, przechodząc. — Oczekuję na panią w parku.

Już odezwał, a dziewczyny jego głos brzmiał ciągle w uszach Antoniny.

Serce jej było gwałtowne, twarz się ożywiła, cała jej istota okazywała największe wzruszenie. Przypieczonym krokiem udała się do parku, wyrzucając sobie łatwość, z jaką usłuchała Filipa, i obracając się co krok, czy jej kto nie śledzi.

— Mam schadzke! — szeptała do siebie z zadziwieniem i obawą zarazem — mam schadzke.

Ryszarda Brinsley Sheridana. Ceny dramatu. Abonament ważny.

— W piątek dnia 26 listopada po raz piąty „Księżniczka dolarów“, operetka w 3 aktach Leona Falla. Ceny operowe. Abonament ważny.

— W sobotę, dnia 27 listopada po raz pierwszy „Gody życia“, dramat współczesny w 4 aktach Stan. Przybyszewskiego. Ceny dramatu. Abonament ważny za dopłatą.

— W niedzielę, dnia 28 listopada po południu po raz jedenasty „Gejsza“, operetka japońska w 3 aktach z prologiem Owen Halla — muzyka Sidney Jonesa. Ceny dramatu. Abonament ważny.

— Wieczorem po raz drugi „Gody życia“, dramat współczesny w 4 aktach Stan. Przybyszewskiego. Ceny dramatu. Abonament ważny.

(Bilety nabyć można w Domu towarowym K. Ignatowicza, za dopłatą 10 fen. — w dniu przedstawienia w kasie teatru.)

Wiadomości z bliska i z daleka.

Poznań, dnia 20 listopada 1909.

Czasy dzieci czytają

i pisać po polsku

* **Prośba.** Odzywamy się do serc litosliwych z prośbą o wsparcie dla robotnika, który od roku ciężką choroźnię niemoć, nie dla siebie i żony zapracować nie może. Robotnik zapadł na zdrowiu skutkiem zatrucia się ołowiem. Składki przyjmuje nasza ekspedycja przy ul. Posadowskiego 39.

* **Lecznica bezpłatna** Tow. społeczno-hygienicznego przy ul. Rycerskiej nr. 28 otwarta codziennie od pół 9 do pół 10 rano (choroby skórne i pęcherza i choroby wewnętrzne) oraz od 2—3 po południu (choroby dziecięce i kobiece).

Dr. Adam Karwowski, sekretarz.

* **Biuro Straży** w Poznaniu przy Alejach nr. 18, otwarte codziennie o godz. 11 do 1 i od 4 do 6, w niedziele i święta od godz. 12—1. Telefon nr. 1640.

Dr. Tadeusz Jaworski.

* **Chleb dla swoich!** Naszych mężów zaufania i przyjaciół Straży prosimy o bliższe dane, gdzieby osiedlić się mogli samodzielnie przedsiębiorcy, kupcy i rzemieślnicy. Chodzi przede wszystkim o nowe posady dla szewców, krawców, stolarzy, piekarzy itp. rzemieślników, natomiast nie pośredniczymy w nabywaniu istniejących już interesów, w sprzedaży kamienia itp. — Biuro Straży. — Adres: Dr. Tadeusz Jaworski Poznań (Poznań).

* **Kierownik** oddziału chirurgicznego w tutejszym lazarecie żydowskim, został wybrany w miejsce zmarłego prof. dr. Jaffego, dr. Rosenstein z Berlina.

* **Wyzwolenie.** Msza św. w rocznicę założenia Towarzystwa, odbędzie się w niedzielę, dnia 21 bm. o godzinie 9 w kościele św. Marcina. O liczny udział członków uprasza Zarząd.

* **Msza św.** za zmarłego członka Tow. Pielgrzym pod wezwaniem Matki Boskiej Dąbrowskiej, odprawi się w niedzielę, 21 o godzinie 8 w kościele św. Małgorzaty na Śródcu. Prosi o liczny udział członków Zarząd.

* **Szan. członkiem** Tow. „Pielgrzym“ p. wez. Matki Boskiej Dąbrowskiej podajemy do wiadomości, iż obchód Słowackiego odbędzie się w niedzielę o godz. 6 wiecz. u p. Kajdasza, Chwaliszewo 24, na który zaprasza Zarząd.

* **Ważne dla właścicieli domów.** Przypomina się właścicielom domów obowiązek uprzątnięcia chodników przed domem śniegu, i posypywanie piaskiem w razie mrozu. W razie nieszczerstwa z ślizgawicy powstałego, odpowiada właściciel domu, przed którym wypadek się zdarzył.

* **Ogrzewanie wagonów** kolei żelaznej. Minister robót publicznych wydał dyktando kolejowym rozporządzenie, by przy ogrzewaniu wagonów zimą więcej uwzględniano życzenia podróżnych, mianowicie, aby wagony nie były za mało lub za dużo ogrzewane.

* **Minister oświecenia** wydał rozporządzenie, że w dniu 1 grudnia rb. zwolnienie będą od udzielania nauki w szkołach i wszyscy nauczyciele, którzy chcą być pomocnymi przy urzędowym liczeniu bydła.

* **Minister kultu** przeciwko wysokiej opłacie szkolnej. Zdarza się często, iż dla

pozamiejscowych uczniów ustanawia się stosunkowo za wysoką opłatę szkolną; aby temu zapobiedz, wydało ministerstwo oświaty rozporządzenie, by władze prowincjonalne zapobiegły temu. Władze te doręczać będą odąd ministrowi każdy wniosek o zmianę opłaty w wyższych szkołach.

* **Nowe 25-fenygówki** podobno są już w obiegu. Są one nieco większe od 10-fenygówki; a mniejsze od marki.

* **Walne zebranie** członków Tow. Urzędników Gospodarczych na pow. Krośno, Koźmin, Gostyń, Rawicz, Wschowa, Leszno odbędzie się w Gostyniu w niedzielę, dnia 28 listopada rb. o godzinie 3 po południu w lokalu p. Jankiewicza (Hotel de France). O liczny udział uprasza Dyrekcja powiatowa.

* **Środa.** Tow. odczytów ludowych im. Adama Mickiewicza dla Środy i okolicy. W niedzielę, dnia 21 listopada rb. o godzinie 8 wieczorem wygłoszą na sali Domu Katolickiego w Środzie: 1) p. K. Piasecki: Wstęp do historii literatury polskiej. 2) pan mec. Schmidt: X. Skarga, Wernyhora i X. Marek. 3) p. Łachowski: Stroje narodowe w pierwszej połowie zeszłego stulecia (z obrazami świetlanymi).

* **Wrzesnia.** Walne zebranie Towarzystwa Pomocy Naukowej imienia Marcinkowskiego na powiat Wrzesiński odbędzie się we Wrzesni w lokalu pana Lehmana w poniedziałek dnia 22 listopada o godz. pół 2.

* **Boruszyn.** Dnia 15 bm. o godz. 5 po południu pobłogosławił X. proboszcz Zieliński w asystencji X. Siudy związek małżeński pomiędzy panną Jadwigą Dreger, córką wielce szanowanego w całej gminie sołtysa i dzielnego obywatela Boruszyńskiego, a panem Edmundem Starostą z Obornik. Podczas uroczystości weselnej odczytano kilka telegramów kościuszkowskich, oraz zebrano na czytelnia ludową 20 marek. Szczegół Boże młodej parze!

Jeden z gości weselnych.

* **Wągrowiec.** Tegoroczne walne zebranie Towarzystwa Naukowej Pomocy imienia Karola Marcinkowskiego dla powiatu wągrowieckiego odbędzie się w niedzielę dnia 21 listopada o g. 5 po południu w Wągrowcu na sali p. Wierzejewskiego.

Komitet powiatowy.

* **Wybory do rady miejskiej w Ostrzeszowie** wypadły dla Polaków niekorzystnie. W pierwszej i drugiej klasie zwyciężyli kandydaci niemieccy. Natomiast w trzeciej klasie przeszedł Polak, były burmistrz p. Krakowski.

* **Gdańsk.** Zakpił sobie z policji i ludzi pewien niegodziwiec. Na ulicy św. Ducha wystrzelił młodzieniec jakiś z pistoletu i runął jak długi na ziemię, rozlewając równocześnie obok siebie juskę z ukrytego naczynia. Powstało wielkie zbiegowisko ludzi. Skoro jednakże policjant się zbliżył, zerwał się „samobójca“ na równe nogi i dał drapakę.

* **Cholera w Prusach Wschodnich.** W Andreiskach pod Tylą zaszedł nowy wypadek cholery, którą dotknięta została niejaka Anna Schulz.

* **Tuchola.** W lesie znaleziono 5-letniego chłopca i 8-letnie dziewczę zmarzniętych! Dzieci szukały w lesie grzybów. Chłopiec już zmarł, a dziewczę walczy ze śmiercią.

* **Wrocław.** Służąca pewnego państwa przy Zehnerstrasse, której powierzono dozór nad 8-tygodniowym dzieckiem, usiłowała je otruć, dawając maleństwu do picia flaszkę z trucizną. Na przeraźliwy krzyk dziecka przybiegła matka, której udało się je uratować od śmierci. Dziewczynę uwięziono natychmiast.

* **Na śmierć** skazana została w Glatz 27-letnia służąca Anna Werner z Steinwitz. Jedenasto-miesięczne swe dziecko zakopała żywcem w ziemi.

* **Cała rodzina wymordowana.** Z Pleszewa doniosły telegramy, że wczoraj rano znaleziono w Bogusławicach nad granicą rosyjską całą rodzinę Basilewskiego, składającą się z dwóch mężczyzn, kobiety i czterech dzieci, zamordowanych. Zbrodni dokonano prawdopodobnie w nocy, podczas gdy rodzina ta spała. — siekiera. Wszystkie wejścia do zagrody były pozamykane, co daje przypuszczać, że morderca pozwolił się w wieczora zamknąć w domu, a po dokonaniu zbrodni ulotnił się przez płot. Porozrzucane

sprzęty wskazują na fakt, że popełniony został jeszcze rabunek. Policja przedsięwzięła jak najenergiczniejsze poszukiwania za zbrodniarzem.

* **W Magdeburgu** spaliła się cukrownia. Ogień tak szybko się rozszerzył, że straż ogniowa starała się tylko uchronić sąsiednie budynki od pożaru.

* **Sędziwy wiek.** W pewnej miejscowości na Węgrzech zmarła w tych dniach wdowa po pewnym drobnym rzemieślniku, iżąc 120 lat życia.

* **Menażeria zniszczona przez wichher.** W czeskiej miejscowości Asch zniszczył wichher menażerię. Kilka zwierząt, pomiędzy niemi wartościowy srebrny lew, jest zabitych.

* **Echa procesu Steinheilowej.** Z Paryża donoszą, że koszty procesu Steinheilowej wynoszą nie mniej jak 45 tysięcy franków. Steinheilowa znajduje się obecnie w sanatorium i odmawia wszelkich interwiewów zgłaszającym się dziennikarzom.

* **Londyn.** Londyńska „City Corporation“ uchwaliła budowę nowego mostu przez Tamizę, pomiędzy katedrą św. Pawła a Southparkiem. Kosztorys obliczony na 36,598,453 mk.

* **Straszny wybuch prochu.** Na wyspach kanaryjskich pod miejscowością Las Palma przechadzało się jedenaście osób koło jaskini, w której znajdował się wielki zapas prochu w beczkach, dla tamtejszych kamieniołomów. Jedna z tych osób rzuciła niebacznie zapaloną zapalniczkę na beczkę, co spowodowało straszną eksplozję. Wszyscy znaleźli śmierć. Jaskinia zapadła się.

* **Klejnoty eks-sultana Abdul Aziza,** sprzedawane będą w tych dniach we Francji. Francja myśli z kosztowności tych, ważących wraz z skrzynią 170 kilo, uzyskać około półtora miliona franków na pokrycie kosztów wojny w Casablance.

* **Miasto na sprzedaż.** Nie codzień się zdarza, aby na licytacji wystawione było miasto ze wszystkimi domami, placami, ulicami itd. Trafilo się to w Irlandji. Miasto Dungannon idzie pod młotek. Leży ono w hrabstwie Tyrone, liczy 4000 mieszkańców, ma 4 szkoły średnie, jedną wyższą, ma przedsiębiorstwa bawełny, cegielnie i kamieniołomy. Dotychczas należało do jednego z magnatów „Zielonej Wyspy“, Earla of Ranforly, potomka Williama Penn. Earla of Ranforly był szambelanem królowej Wiktorji i przez lat parę gubernatorem Nowej Zelandji. W owym czasie nabył olbrzymie przestrzenie w Australji. Dla tego może sprzedaje miasto Dungannon.

* **Z wyspy Jamajki** donoszą o okropnych ulewach. Deszcze padają tam już od 5 listopada i spowodowały okropne powodzie, które poniszczyły domy, telegrafy i potopiły mnóstwo ludzi i dobytku. Woda wzbierała codziennie o 10—13 cali. Straty szacują na blisko 25 milionów dolarów.

* **Kalendarz.** Niedziela 21 listopada: Heliodora. Wschód słońca o godzinie 7 minut 34, zachód o godzinie 3 minut 58. Poniedziałek 22 listopada: Cecylji p.

Wiadomości literackie.

— „Śpiewak“, miesięcznik literacko-muzyczny, zeszyt 5 na listopad opuścił prasę i zawiera: Uchwale wydziału o pielęgnowaniu śpiewu jednogłosowego. — Sprawozdanie ze zjazdu dyrygentów. — Odczyt M. Fibaka o dyrygowaniu. — Krótki pogląd na historję muzyki kościelnej w Polsce. — Wiadomości ze świata muzycznego. Dodatek muzyczny obejmuje trzy czterogłosowe kompozycje: „Zdrowaś bądź Marja“ i „Spusćcie nam na ziemskie niwy“, J. Grabowski — oraz „Pieśń wojenna“ — Moniusko — Gall. — Nowości muzyczne pod inseratami. Adres ekspedycji: Józef Ganke, Poznań, Kwiatowa nr. 9.

Ruch w Towarzystwach.

Zebrania odbędą się:

— Walne Tow. „Pielgrzym“ pod wezw. Boga-Rodzicy w niedzielę o g. 5 na sali Domu katolickiego.

— Filji metalowców ZPZ. w niedzielę o g. 1 w Domu kat.

— Tow. wstrzemi. „Jutrzenka“ w niedzielę o g. 7 i pół na sali Dominikańskiej.

— Tow. Młodzieży p. katol. pod wezw.

św. Jana Kant. na Wildzie w niedzielę o godz. 5 wiecz. w lokalu posiedzeń.

— Tow. Scenicznego w niedzielę o g. 7 w lokalu naszych posiedzeń przy ulicy Szkolnej 18 u p. Waltra.

— Koła Towarzystwa Rękodzielniczych w niedzielę o g. 7 na sali Domu kat.

— Tow. Młodzieży polsko-kat. pod opieką św. Kazimierza w Jeryzicach w niedzielę o g. 5 w lokalu p. Berkowskiego.

— Miesięczne Kat. Tow. Rob. Polskich (przy farze) w niedzielę o g. 5 na sali przy kościele dominikańskim.

— Tow. Młodzieży polsko-kat. w poniedziałek o g. 9 w Domu Kat.

— Tow. Przemysłowców w Jeryzicach w poniedziałek o g. 8 w lokalu Tow. u pana Berkowskiego, W. Berlińska 43.

— Filji stolarzy ZPZ. na Wildzie w niedzielę o g. 2 na sali posiedzeń u pana Golana.

— Filji ciesielskiej ZPZ. w Górczynie w niedzielę o g. 6 w lokalu u p. J. Mikołajczaka.

— Tow. Przemysłowego „Zgoda“ w Żegrzu w niedzielę o g. 3 w lokalu posiedzeń u p. Florkowskiego.

Obrona prawna.

— Panu M. B. w K. nr. 55. Ze wspólne go majątku rodzina żony pana bierze po śmierci ojca wdowa jego pięć ósmych, a żona pana wraz z resztą dzieci trzy ósme. Do przyobiecanych ustnie 1000 marek nie ma żona pana żadnego prawa.

— Panu A. K. w Ostrorogu. Pan możesz się starać o rentę inwalidztwa, jeżeli uzyskasz świadectwo lekarza, że pan więcej jak w dwóch trzecich jesteś niezdolny do pracy. Wniosek stawić trzeba do landrata i dołączyć świadectwo lekarza, oraz karty załepione markami.

Od Redakcji.

— Czytelnikom naszym, którzy zapytują nas jak stoi sprawa z owemi 20-markami, które wypłacił mi na 1 listopada jakiś Continental-Versand w Berlinie, odpowiadamy, że ekspedycja umieszczając to ogłoszenie, nie mogła wiedzieć, że to oszustwo. Ogłoszenie to umieściły i inne pisma polskie. Któż to mógł wiedzieć, że poza tem kryje się zwykły wyzysk, czyli tylko chęć pozbycia się za stosunkowo drogie pieniądze jakiejś tam kasety. Anons zamówiony był na kilka razy, lecz ekspedycja nasza, przeczuwając coś niedobrego, umieściła go tylko raz. Więcej w tej sprawie czytelnikom naszym donieść nie możemy.

— Panu R. Ad. 100 w Jar. Podaj pan ogłoszenie, to się odbiorcy na drób i jaja znajdą. Ogłoszenie takie niewiele kosztuje.

Wiadomości handlowe.

Poznań, dnia 19 listopada rb. (Urzędowe sprawozdanie targowe miasta Poznania podług zestawienia policyjnego).

Inne artykuły:	naj-naj-przedniejsza niższa ciowa		
	m.	m.	m.
Słoma snopkowa za 100 kg.	7,—	6,—	7,—
Siano	3,—	7,—	8,—
Groch żółty do gotowania	—,30	—,26	—,26
Groch biały do gotowania	—,40	—,30	—,40
Soczewica	—,50	—,30	—,50
Ziemiaki	3,00	3,20	3,40
Masło za 1 kg.	2,—	2,60	2,80
Jaja za kopę	4,—	3,60	3,80
Mleko za litr	0,18	0,16	0,18
Wołowina	od kulki za 1 kg.	1,70	1,30 1,50
	od łopatki	1,80	1,30 1,40
Cielęcina	od brzucha	1,30	1,— 1,10
	od kulki	1,80	1,40 1,60
Skopowina	od łopatki	1,70	1,40 1,50
	od kulki	1,80	1,40 1,60
Wieprzowina	od łopatki	1,70	1,50 1,60
	głowina i nogi	0,50	0,70 0,70
Konina	sadło	1,80	1,70 1,80
	szynka wędz.	3,40	2,80 3,20
	słonina	2,—	1,80 1,80
		0,60	0,40 0,80

Fabryka papierosów i tureckich tytoni

W U L K A N

F. J. Komandziński w Dreźnie szeroko Szanownym Amatorom łaskawą uwagę na swoje papierosy i tureckie tytonie, które we wszystkich główniejszych odczynach krajowych do nabycia

Skrupulatną ochronę nawet najdelikatniejszego płócienka

zapewnia przy nadzwyczajnej sile prania

Do łaskawej wiadomości!

Niniejszem zobowiązujemy się każde uszkodzenie białizny wynagrodzić, które by powstało wskutek użycia Ozonitu, nawet przy najwrażliwszej białiznie.

Fabryki proszku mydlanego dr. Thompsona Tow. z ogr. por. Düsseldorf

OZONIT

D. R. F.

modny proszek do prania.

Wszędzie do nabycia.

4000 par prawdziwych petersburskich kaloszy

Trójkąt, II. wybór.

nadzwyczajna oferta poniżej ceny.

Dla panów

z szarą podszewką . . . 345
" " i kapką 395
z czerwoną podszewką . 420

Tylko

dopóty zapas starczy.

Wszystko
najnowsze fasony.

Dla pań

z szarą podszewką . . . 255
" " i kapką 285
z szarą podszewką . 285
" " i obcas 325

Rudolf Petersdorff

„Pod wielką fabryką“

Oddział obuwia: parter.

Próba znawców

Koniak

francuskiego smaku
i aromatu

w domu samo-
przyrządzić

Reichela oryginalny ekstrakt do koniaku

jest rzetelny produkt najszlachetniejszy destylat wina Charent (Eau de Vie) zawierający skoncentrowane składniki wszystkich prawdziwych koniaków, wzmocniony do najwyższej delikatności, według francuskiej metody.

W Niemczech niezrównany
największy import z Francji.

Oryginalna butelka z 75 fen. lub eleg. szampańska *** 1,25 M.
wyda podług przepisu przeszło 2 1/2 litr. koniaku pełnego czystego smaku i
bukietu delikatn. kwiatów

lepszych marek przez żadne naśladowanie niedościg.
Każda próba będzie dowodem tego.

Przy 6 butelkach
7-ma gratis.

Zaświadczyć natychmiast bezpłatnie;
„Destylacja w domu“ cenna, ob-
ficie ilustrowana broszurka z receptami
do samoprzysadzania wszelkich likierów.

Otto Reichel, Berlin SO.

Baczność! Przekonać się trzeba przy każdym kupnie o zna-
czku ochronnym „Świeca w sercu“ który sam w sobie
za prawdziwość słynnych Reichela esencji ręczy.

W POZNANIU ma do nabycia: J. Czepczyński, Stary
Bynek 8. H. Głowacki, ul. Głogowska 96. H. Jankowski, ul.
Jadwigi 11. E. Koblitz, ul. Zamkowa 8. Otto Muthschall, ul.
Fryderykowska 31. A. Pfeiffer, ul. Księżęca 34.

W środę, d. 24 bm. o godz. 12 w pol. sprzedawcą będzie
posiadłość

p. Burchardta w Bninie, obszaru około 200 mg. piaszecznej ziemi
wraz z budynkami jako i żywym i martwym inwentarzem w par-
celach lub też w całości. Warunki kupna bardzo dogodne. Bli-
szych szczegółów przed terminem udzieli prócz podpisanego Banku
firma Rywalski, Meissner i Spł. w Poznaniu pl. Sapiężyński 2

Gabryel Ritter, Poznań, Stary Rynek 6.

Bank hipoteczny i parcelacyjny.

Niezrównana co do delikatnego aromatu, wyda-
ności i taniości jest

MAGGI

W oryginalnych butelkach
i ponownie napełniane
poleca naj-
uprzejmiej
przyprawa.

Roman Kurczewski, Poznań ul. Półwiejska 8.

Na wszystkie udowodnione

zniżone ceny

dają jeszcze

10% nadzwyczajnego rabatu.

Ewald Kaufmann

dom obuwia

św. Marcin 62 św. Marcin 62.

Nadaremnie

z używają się rocznie miliony na kąpiele, masaż, na-
cierania i rozmaite inne tego rodzaju kuracje cał-
kiem bez skutku i przeważnie tym
chorym zdarza się, że w ogóle nie ma
dla nich żadnej pomocy. Ze się od-
pośne osoby w wielkim błędzie znaj-
dują, tego uczy nasza 64 stron
obejmująca ilustrowana

gratisowa broszurka

pod tyt. „Droga do zdrowia“

Polecamy przeto każdemu choremu,
a mianowicie tym, którzy cierpią na
nerwowość, neurastenję, reumatyzm, bó-
le głowy i w krzyżach, choroby żołądka
i kiszki, słabości serca, porażenia oraz
słabości wszelkiego rodzaju, itd. niechaj się
niezwłocz. zwrócić do naszego, pod kierownictwem
lekarskim instytutu i kto ten insert wytnie
i nadesłże, otrzyma natychmiast powyżej wymienioną
broszurkę w zamkniętej kopercie gratis i franko.

Instytut „Ares“ Elektro-Therapie

München, Neuhauserstr. 30 I. (Abt. 1 p.)

Do 5 marek

i więcej dziennie zarobku. Ma-
szyny do więz. pończoch i tryk.
od 120 mk. też na odpłatę. Na-
uka darmo, robotę też odbieram.
Cennik fabr. za 30 f. w znaczku.
St. Lewandowski,
Bromberg, Neue Pfarrstr. 2.

Gościniec

z kramem kolonialn. skład węgla
ogród i krag. jest z pow. śmierci
zaraz do kup. Proszę o sp. zgł.
A. Balcerek, Posen W. 3
St. Lazarus, Priesterstr. nr. 2 I.

Baczność!

Gościniec z składem korzen.
jest w wielk. wsi kość. od 1. 1.
1910 na sprzedaż. Cena kupna
36.000 mk., wpl. 12.000 M. reszta
zostaje na hipotecę. Zgł. postlag.
Ostrowo nr. 1002. Agenci wykł.

Poszukuje się dzierżawy

piekarni

w wsi kościelnej (lub na małym
miejscie). Zgłoszenia przyjmuje
eksped. Wielkop. pod nr. 5901

Baczność!

Interes piek. i cukierniczy, kar-
meków i czekolady dobrze za-
prow. w głównej części miasta
dla stesunk. famil. do sprzed. Zgł.
p. lit. P. W. 100 Hauptplg. Posen.

Potr. od Now. Roku: Urzęd-
nik żon. na 1000 mk i deputat.
Urząd. gosp. k. na 800 M.
3 słuźących kaw. na 300 do
360 mk. Panna słuź. na 80 t.
Kucharz, 3 gospodynie,
kował masz. z. Włodarz z.

Pośrednik posad i dóbr.
Adr. Władysław Karwat,
Posen, Backenstr. 4 Telefon 2560
18.000 mk. są na p. hip. dewyp.

Znajdą umieszczenie od stycz.
Słuźący strzelec zar. na 390 M.
i strzał. Ogrodnik k. do oranz.
na 400 mk. Pałac. gospod.
na 400 mk. Urząd. k. pod
dysp. na 600 mk. Pisarz gosp.
pod dysp. dziedzica na 500 mk.
Stangret z. z dziewcz. Stel-
mach żon. Kuchmistrz żon.
na 400 mk. i dep. Kilka gospo-
dyń potr. do dw. i na osobne
folw. Panny słuź. do hrab.
dom. Proszę o spisanie zgłoszenia
Pośrednik posad dla urzędników
gospod. i oficyalistów dworskich.
Franciszek Niedzielski,
Posen, Wienerstr. 6 pt. Telf. 1086.
(Zaraz potr. włodarz żon. na
folwark osobny.)

Kawaler, syn gosp. 27 lat po-
siadający 25 tysięcy mk. gotówki
chciałby się

wżenić

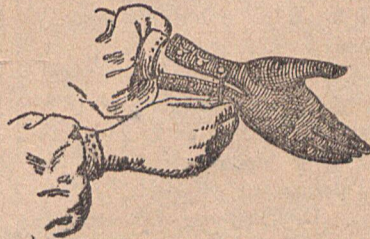
w większe gospod. lub folwarcz.
Zgłosz. z dokład. opisem uprasza
się do dnia 25 bm. do ekspedy-
cji Wielkop. pod nr. 5906

Poszukuje od Now. Roku: go-
spodyń, pokojowych, nia-
niek, dziewczyn do wszyst-
kiego. 5905

B. Jakś, św. Marcin 71.

Borowy strzelec

mogący się wykaźać świadectwa-
mi, że jest energ. pilny, trzeźwy
i uczciwy, umie tęp. szkodniki
i dbać o zwierzyńce potrzebny od
1. 1. 1910 pod dyspozycję głów-
nego leśnika na osobny mały re-
wir. Konieczna znajomość słuźby
pałacowej i posiadanie własnej
liberyi. Borowy musi też pełnić
obowiązki polowego. Kawaler o-
trzymuje pensji 30 tal. stół i strza-
łowe, żona i reflektanci miesz. po-
dadzą wyżywienie. Tylko piś-
mienne zgłoszenia przyjmuje
Majętność Lubasz
Herrschaft Lubasz Kr. Geraukau.

Rękawiczki zimowe

Rękawiczki damskie

trykotowe ciepłe czarne i kolorowe 30 fen.
para 70, 60, 45, 40.
trykotowe z ciepłą lub jedwabną podszewką 75 fen.
para 2,50 do
igliczkowe czarne, białe i kolorowe 60 fen.
para 1,65 do
z gładzowej skóry z ciepłą podszewką 135 mk.
para 2,50, 1,75.

Rękawiczki męskie

trykotowe ciepłe czarne i kolorowe 45 fen.
para 1,00, 75, 60
trykotowe z ciepłą podszewką 80 fen.
para 2,50 do
igliczkowe czarne, białe i kolorowe 50 fen.
para 2,50 do
krymerykowe z skórą z ciepłą podszewką 100 mk.
para 2,50, 1,50, 1,25
z gładzowej skóry z ciepłą podszewką 135 mk.
para 3,00, 2,50, 1,75

Rękawiczki dla dzieci

trykotowe ciepłe para 30 fen.
75 do
igliczkowe kolorowe i białe para 38 fen.
75 do

(Cena zależna od wielkości.)

Rękawiczki dla robotników

grube ciepłe para 50, 70, 90 fen.

K. Ignatowicz

Poznań, Stary Rynek 67-69.

Mał dobre miejsca od N. Ro-
ku i zaraz dla kuchmistrzyń
gospodyń, kucharek, po-
kajowych, praczek i dla
wszelkiej słuźby. Bona
i-kl. do jednej pani. Bona
Stanisława Łukaszewicz,
Stellenvermittlerin
Posen St. Martinstr. 22. Tel. 1195

Robotnik

żon., trzeźwy, pilny i akuratywny,
obeznany z pakow., peniad. dobre
świad. może się zgł. Pozna. chem.
tech. fabr. K. Chmielewski,
ul. Butelska 10, Pałac przemysł.

Ucznia

z lepszym wykształceniem jakół-
nem poszukuje zarad. do drogerji
Józef Dressler,
Poznań, ul. Jadwigi nr. 30.

Parawa mleczarnia
w Miejskiej Górze
poszukuje zarad. 5906

2 uczeni

nauka trwa jeden rok tylko. Zgło-
szenia przyjmuje
Stefan Calka, właściciel
Görchen i. P.

KOWAL

żon. z zaciężn. poszukuje miejsca
na domini od 1 grudnia lub od
Nowego Roku. Zgłosz. przyjmuje
eksped. Wielkop. pod nr. 5906

Nauk. kaw. 37 l. mająt. szuka
żony śred. wzr., panny blond
mająt. do lat 30. Zgł.
upr. S. 37 poste rest. Posen W. 3.

Uczennicy

paniecki z ucie. rodziny do śledu
kurtow. i towarów krótkich poz.
Gustav Zimmert,
ul. Szeroka 12.

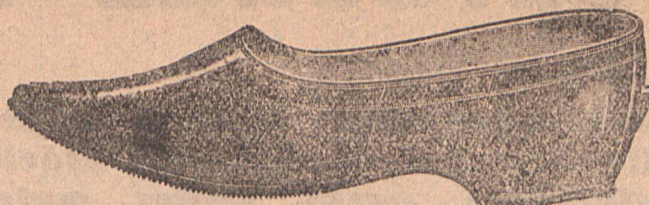
Udowodniono jako beznagane w noszeniu

przez nas zaprowadzone kalosze
I-a Edinburski wyrób marka „Albion“
pod gwarancją za trwałość.

Męskie od 4.20 damskie 2.80 dla dziewcz. 2.35 dla 1.90
od 2 i chłopców 2.35 dla 1.90
dla dzieci

Nadzwyczaj tanie! kalosze gumowe
dobrej gatunki!

dla panów pań dziewcząt wielk. 8-12 dzieci w. 1-7
2.95 1.95 1.65 1.25

Najlepszy szwedzki wyrób marka biegun północ.
pod gwarancją za trwałość!

Męskie 5,80 5.50 damskie 4,20 4.00 dla chłop. 4.00
włk. 4-6 4.00

Prawdziwa Petersburska marka, słynna na cały świat.

Conrad Tack & Cie.

Dom sprzedaży w Poznaniu: Stary Rynek 85, róg ul. Rynkowej.

**Gdzie się kupuje najtaniej
instrumenta muzyczne?**

Rok założenia 1790

W. Eibicha

ul. Wrocławska 60.

Najpierwsza!!

Największa!!

w Poznaniu

Najstarsza polska fabryka instrument. muzycznych!

Harmonika bardzo mocnej budowy, małej konstr., 2 rzędy głosów, 2 klucze, tylko 3 marki 50 fen.

Harmonika tej samej konstrukcji, 3 rzędy głosów, 3 klucze, tylko 4 marki 50 fen.

Harmonika większa, bardzo mocnej budowy, silny głos, 2 rzędy głosów i 2 klucze, tylko 4 marki.

Harmonika tej samej wielkości i budowy, 3 rzędy głosów i 3 klucze, tylko 5 marek.

Harmonika tej samej wielkości, silniejszy głos, 4 rzędy głosów 4 klucze, tylko 6 marek.

Harmoniki te są z najlepszego materiału i głosy z najlepszego metalu, sprężyny nader silne, dobre białeczki, całe narozniki niklową blachą okute. — Trzy lata gwarancji.

Harmonika Wielkopolska 5 lat gwarancji, z samych białeczek budowana, całe niklową blachą okute, dubeltowe dna przy klawiaturze, tak, iż nigdy się klawiatura nie może ściągnąć. Głosy z królewskiego metalu. Nader silny głos, dźwięk organowy! Dwa rzędy głosów, 2 klucze, tylko 7 mk., trzy rzędy głosów, 3 klucze, tylko 8 mk., cztery rzędy głosów, 4 klucze, tylko 10 mk., **Harmonika** nadzwyczaj mocnej budowy, 6 kluczy, 6 rzędów głosów, razem 130 sztuk, z silnym organowym głosem tylko 15 marek.

Samogrająca harmonika, na której każdy natychmiast grać może jak artysta, z pakunkiem i przesyłką franko, tylko 25 marek.

Skrzypce z strunami i smyczkiem, dla każdego gracza, z pięknym głosem, wartość 10 mk., tylko 6 mk. Za dobrego głosu skrzypiec tych otrzymuje setki poświadczeń. — **Skrzypce koncertowe** po 10, 12 i 15 mk. — **Skrzypce solo koncertowe** po 12, 15, 18, 20 i 25 mk. itd. — **Skrzypce dla preparandów** z smyczkiem, pudełkiem, kasetą itd. tylko 12 marek. — **D. Klarinety** czarne z 5 kłapami na walcach, mosiężne, tylko 6 marek. **A. B. C. D. i Es-klarinety** z 6, 7, 8, 10, 12 kłapami od 10 do 20 mk. itd. **Fletowery**, trąbki, bębni dla szkół, muzyki orkiestrowej i straży ogniovej. **Cello i kontrabasy** w różnych gatunkach.

Amerykańska gitarowa cytra, którą natychmiast bez żadnej nauki może grać dziecko i starszy, do tego wszelkie polskie i niem. piosenki i tańce, po 8,50 mk. Lepsze 10, 15, 18 i 20 mk. Tak samo akordowe cytry po 4, 6 i 10 mk. i t. d. Do akordowej i gitarowej cytry także nuty.

Zamówienia odesłać się pod największą zadowalniającą usługą przez pocztę. **Polskie i niemieckie cenniki** na żądanie gratis i franko.

Aby uniknąć zwłoki w przesyłkach, proszę adresować wyrażnie jak następuje: **W. Eibich, Posen, Breslaustr. 60** oraz proszę swój adres własny dokładnie podać.

**Pelczyńskiego
gramofony**

są najlepsze i najtańsze.

Stale od najtańszych at do 300 mk. naskładzie
Niezrównany wybór polskich płyt.

Ponieważ nie opłacam wysokiej dzierżawy składowej, bo interes mój znajduje się na i pierze w prywatnym mieszkaniu, sprzedaję po wprost zadziwiająco niskiej cenie. **Ważność! nowe ceny!**

Proszę zażądać mój najnowszy cennik oraz spis polskich płyt, aby każdy mógł się przekonać, iż tylko u mnie może najkorzystniej zakupić. Kto już gramofon posiada, niech żąda tylko spisu płyt.

St. Pelczyński, Poznań, ul. Wodna 13 l-p.

(naprzeciwko dawn. firmy Hartwig)

(Adresować proszę: Posen O 1. Wasserstr. 13.)

Dobrze polujące fretki

świeże 8 mk., — do naganiania 10 mk.
siec do chwytania tuz. 4,50 mk.
kaganiec 80 fen. obroże 50 fen.
poleca

Sailer, handel ptaków w Poznaniu.

Mieszkam teraz przy ulicy Wiktorji 14 i piętro.

Antoni Koczawa, lekarz-dentysta

specyalne zastosowanie metod bez bólu
przy plombowaniu, wyprawianiu i rwanu zębów.

**PODARKI
GWIAZDKOWE:**

szkianki,
kieliszki,
filizanki,
serw. do kawy,
„ stołowe,
garn. do mycia,
lampy,
sprzęty kuch.

kupuje się dobrze i tanio
w firmie

S. Dekiert & Co.

Poznań, ul. Zamkowa 4.
Znaczki rabatowe.

Włosy damskie w olbr.

jako: Warkocz od 2 mk.
do 20 mk., podkładki od
30 fen. Podkładki z dług.
włosami od 3 do 12 mk.
i t. d. poleca

Stanisław Wenzlik,

6 razy premii w Paryżu
w Londynie i t. d.

Poznań 1771

ul. Wilhelmowska 19

zwać na nazwisko i nr.
ulicy, aby zawodu unika.

Zamówienia z prowincji wyko-
nuje odwrotnie, własne wyczesane
włosy mogą być wypracowane

**armol działa
dobrze**

wysok karmelitański

znany i wypróbowany śro-
dek na reumatyzm, podagrę
ischias, postępując, ból głowy
itd. Do natychmiastowego
uśmierzania bólu butelka
60 fen. i 1 mk.

Herbata Carmolowa

do przeczyszczania krwi
(Folliculi senae)

ulubiony środek rozwalnia-
jący, łagodnie i szybko dzia-
łający. Puszka 50 fen.

Niezadowolniony otrzymuje
pieniądze z powrotem.

Carmol jest do nabycia prze-
ważnie w aptekach i han-
dlach drogerijnych.

Garmol-Fabrik Rheinsberg i. M.

Hurtowna sprzedaż

Adolf Asch Synow.

w Poznaniu.

5 marek

oszczędzi, kto kupi nowe lub uży-
wane obuwie i do podzel. daje do
fabryki obuwia. Najtańsze i naj-
mocniejsze obuwie w wielk. wy-
borze poleca Szanownej Publicz.
także 2 gi powiększony skład no-
wego obuwia z rzetelną usługą.

Właściciel: **P. Gizelski,**

ul. Półwiejska, Halldorfstr. 19.

Także kupuje różne stare obuwie.

Harmonium ten najsympatycz-
niejszy z wszystkich dom.

instrum. na którym każdy bez
poprzednich wiadom. może na-
tychmiast grać na 4 głosy now.

aparatem do grania „Harmonista“

Cena z zeszytem obejm. 320 ka-
wałków 30,00 mk. Ilustrow. ka-
talog „Harmonium upr. się gratis

zażądać. Aleys Maier, Königlich.
Koflieferant, Fulda.

5362

Niezręczniony jest

Persil

zupełnie
bezpieczny
bez deski do prania
bez szorowania

gwarantowany
nieszkodliwy
bez klorku
bez tarcia

najmłodniejszy środek do prania słosowny do każdej metody prania

Henkel & Spt. Düsseldorf

do nabycia po wszystkich składach drogerijnych i kolonialnych

oraz handlach mydła.

Dom mebli R. Jaśkiewicza

poleca swój nowo założony bogato zaopatrzony

magazyn przy ul. Półwiejskiej 12

Przystanek
kolei elektr.

Dobroć towaru, wykonanego przeważnie w własnej pracowni zagwarantowana.
Wszystkich życziwych upraszam o łaskawe zwrócenie mago młodego przedsiębiorstwa
celem przekonania się. Usługa sumienna, ceny niskie.

Wyprawy dla nowożeńców oraz inne większe wysyłki franko do ka-
żdej stacji kolejowej w Księstwie.

Liaząc na łaskawe poparcie Szan. Publiczności, pozostaję

z głębokim uszanowaniem

R. Jaśkiewicz, Poznań.

Osiedliłam się tutaj jako

akuszerka

i mieszkam

przy ul. Wodnej nr. 23.

M. Czerwinka,
owdów. Liske.

Artykuły higieniczne

najnowszy katalog z polec.
wielu lekarzy i prof. przesyła gra-
tis i franko **H. Unger**, fabryka
towarów gumowych. Berlin N. W.
Friedrichstr. 91/92.

Flaki

i maszyny rzeźnicze, rzetelnie

warte ceny poleca

Hugo Reich,

ul. Szeroka 18, telefon 879.

Złoto na raty!

Każdy, który nadeśle mk. 12, o-
trzymam natychm. wspaniały praw-
dziwy srebrny zegarek, podwójnie
kryty z 5-let. gwarancją i 14 kar-
rat. z złotym łańcuszkiem, modny
fason 56 gram. ważący urzędowo
regul. 150 mk. na raty podł. na-
szych komys. warunk. tylko 5
mk. mies. dla pań i panów Pierw-
sza rata może także być za zal.
pob. **Węgierski przemysł**
zegarków w Ujbanya, Węgry.

Rumatyzm

podagrę, ischias???

zdumiewający skutek osiąga się
nacieraniem

„Heros“

butelka 1, 2, 3 mk. Jedynie praw-
dziwy z królew. kenc. apteki
Dt. Wartenberg na Śląsku.

Nowu pożądana jest pożyczka

na gospodarst. lub na kamienicę
niech się zgłosi z jaknajwiększym
zaufaniem do naszego towarzy-
stwa. Mamy własnego sądowego
przysięgłego taksatora.

5130

E. B. Adamkiewicz i Spt.

zakup i sprzedaż gospodarstw i
kamienic. Posen Kronprinzenstr. 12.

Wprawia zęby,

plombuje i wyrzywa

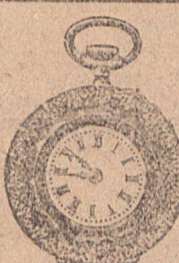
L. Nowicki,

dentysta 3775

Poznań, Piotra plac 2.

Telefon nr. 1498.

Oszczędzi się pieniędzy

Jeżeli się zakupi w moim wielkim
składzie złota, srebra i towa-
rów alfenidowych. — **Regula-
tory** 105 cm. długie, 14 dni dobrze
chodzące, wydzwaniają godziny i z zło-
conem wachadłem od 11 mk., srebrne męskie
zegarki od 6,50 mk., te same z 3 kapsułka-
mi od 10 mk., — srebrne zegarki damskie od
6,50 mark., złote zegarki damskie od 12 do
150 mk. Złote męskie zegarki od 30—300 mk. Złote da-
mskie zegarki z 3 kapsułk. od 20 mk. Budziki od 1,60 mk.
Za każdy zegarek gwarancja 3-letnia.

Fabryka obrączek złotych obrączek D. R. P. bez lutowania,
nie pękające, para od 6 do 50 marek.

Własny warsztat reparacyjny. — Przy zakupie od
10 mk. dostaje każdy kupujący ładny łańcuszek męski.

Viktor Blaustein

3 ulica Fryderykowska 3.

3 okna wystawne.

3 okna wystawne.

Wysyłka na prowincję tylko za zaliczką. Brunatne znaczki rabat.

Baczność! Popierajmy swojski wyrób!

Chleb

z Karlsbadzkiej Piekarni który nie ustę-
puje obcym wyrobom jest nieomal w każdym
wiktualnym składzie do nabycia.

Wacław Schwarz, Poznań.

Jedynie najwyższe nagrody.

Ekspert zagraniczny i zamorski

B. Kasprowicz

Filja w Berlinie Główny eksp. w Hamburgu

Główny skład w Paryżu, Warszawie itd.

Fabryka, garzelnia i wylócznie.

Oryginalne likiery deserowe.

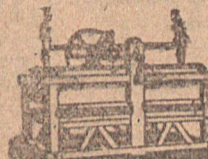
Koniaki własnej gorzelni.

Prawdziwa Nastojkena z owocami.

Malawajka z owocami i krystaliz.

Bezalkoholowe Man-u, Aza, Druzba.

Najlepsze marki wszechświatowe.

J. Schammel

Wrocław 93

Brüderstr. 19

wykonuje

300-

angielskie magle kręcone

przez urząd patentowy zastawione.

Cenniki darmo Płata rabatowa dozwolona!

Wielka sprzedaż resztek!

Z wszystkich naszych oddziałów nagromadzone resztki i odcinki z

materiałów na suknie, jedwabie, materje do prania, ręczników, hemdentuchów, linoonów, barchanów, piki, płóciół, adamaszków na pościele, powleczenia, wyspy, wallisy, materji na fartuchy, firanek, chodników, haftów, wstążek, koronek, gipiur, tiulów itd.

będą w tych dniach sprzedawane

z nadzwyczajnym rabatem 20 procent.

Wszelkie kapelusze damskie

— teraz po znacznie niższych cenach! —

M. SCHNEIDER.

B. Bąkowski

Poznań W. 3. ul. W. Berlińska 65.

Jedyna polska

fabryka okien i aspektów.

Wielki zapas gotowych okien na składzie.

Hurtowny handel szkła!

Cenniki na życzenie franko.

Oszczędności

przyjmuje podpisany Bank na oprocentowanie w każdej sumie i każdego czasu i płaci

5 od sta

przy półrocznym wypowiedzeniu i oblicza procent od dnia wpłaty. Spółka należy do Związku Spółek zarobkowych, którego Patronem jest X. prałat Wawrzyniak.

Adresować trzeba tak:

BANK PARCELACYJNY

e. G. m. b. H.

w Kościanie — Kosten
Provinz Posen.

Bei dem im Oktober 1909 stattgehabten öffentlichen Verkauf der in der städtischen Pfandleihanstalt verfallenen Pfänder hat sich für mehrere Pfandschuldner ein Überschuss ergeben. Die Eigentümer der Pfandscheine No. 6880 bis 12587 — werden hierdurch aufgefordert, diese Überschüsse spätestens bis zum 29 Januar 1910 in der Pfandleihanstalt, Ziegen- und Schulstrassen-Ecke, gegen Quittung und Rückgabe des Pfandscheines in Empfang zu nehmen, widrigenfalls dieselben bestimmungsgemäß verfallen und die Pfandscheine für erloschen erachtet werden. 5466

Die Pfandleihanstalts-Deputation.

Wyszynku

z handlem kol. lub bez, późniejsze kupno nie wyklucza, lub gościnnie dom. poszuk. zaraz lub później, (pośredników wyklucza się) Zgł. uprasza pod S. W. S. 32 Borek i Posen, postlagernd. 5864

Handel kolonialny

lakoci z wyszynku i zajądem do wydzier. Oberża i 80 mg. roli w dużej wsi nad szosą, gdzie kościół i szkoła, wpl. 20.000 mk. na sprzedaż. Wyszynku z restaur. do wydzier. Posiadłość z restaur. z pyszn. lokal. i o 2 salach i ogrodem na każdy inny int., dołącz. przytem stósowne na sprzed. lub zamiana na folwarzek lub oberżę z rolą na wsi. Gościniec 28 mg. cena 22.500 mk. wpłaty 6000 mk. na sprzedaż.

P. Majewicz, Gniezno
Gnesen, Hornstr. 20

Restauracja

z własnym urząd. i w dobrym biegu jest z pow. innego przedsięb. tanio do sprzedania. Cena 1800 mk. Zgłoszenia przyjmuje eksped. Wielkop. pod nr. 5832

Repozyterja

do int. kolonial. tanio do sprzed. ul. Poznańska 29.

Rymarz

dominialny, któryby zarazem prowadził parow. mleczarnię, potrzebny od 15 grudnia rb.

Majętność Mchy

p. Bmchen, stacja kolei Książ.

Stolarz

chciałby się osiedlić na dużej wsi zaraz lub od 1. 1. 1910. Zgł. do eksp. Wielkop. pod nr. 5807

UCZNIA

z lepszym wykształceniem szkolnym poszukuje zaraz drogerja p. Zabędziem **J. Śliwiński**, Szamotuły — Samter.

Pomocnika

młodszego poszukuje zaraz do destylacji i fabryki wody solterskiej. **F. Adamkiewicz, Gostyń.**

Ucznia

któryby chciał się wyuczyć lepszego rzeźnictwa przyjmie 5768

Wł. Zieleziński

Inowrocław, ul. Kolejowa.

Bilard franc.

bardzo w dobrym stanie jest tanio do nab. **S. Pawłowski**, Pleszew, Pleschen.

WYKUP

uszkodzenia szybko i tanio **Sturo patentowe** **Knop & Nimer, Inz.** Poznań, Rycka 8. Telefon 1735. Informacja bezpłatnie

Tanie czeskie pierze!

1 funt szarego, dobrego dart. 1 M. przed. półbiałe 1 M. 30; białe, kwap. 1 M. 70, 1 M. 90; śnieżno białe, najlepsze 2 M. 70, 3 M. 40; 1 funt śnieżno białe, obfite w kwap, niedarte 2 M. 30; t. zw. cesarska skubanka 2 M. 50 i 3 M. Wysełka wolna od cła za zaliczką od 10 funtów począwszy franko. Zamiana dozw., za niestós. pieniądze z powrot. dokl. cennik gratis.

S. Benisch w Deschenitz nr. 848

w Czechach, Böhmen.

Wesołe oblicze

ma każda pani domu przy użyciu specjalnych marek margarynowych

Rheiperle i Solo.

Osiąga się bowiem temi markami również dobre rezultaty jak najlepszym masłem, tak przy gotowaniu, pieczeniu, smarowaniu jak i smarowaniu chleba. W użyciu Rheiperle i Solo zeminat mała leżą wielkie oszczędności.

Wszędzie do nabycia. Jedyni fabrykanci:

Jurgens & Prinzen, G. m. b. H. Goch (Rhld.)

Popękane ręce

usuwa zadziwiająco szybko i pewno!

Odmęty mydło Herba

do nab. w wszystk. apt. i drog. kaw. 50 f. i 1 mk.

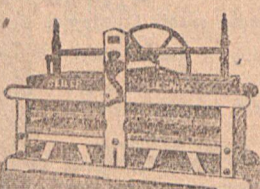
Dery dla koni

wielkiano i nieprzemakalne od deszczu

— w każdej wielkości i cenie poleca —

Max Müller, Poznań, św. Marcina 57.

Telefon 1867.

Polyskująca białizna

osiąga się przez moje niezrównane magle wszelkiego rodzaju ręczne i pędzone siłą, rozmaitej wielkości najnowszej konstrukcji 2 letnia gwarancja, bardzo lekko i bez loskotu chodzące. (Spłata ratami)

Patenty i D. R. G. M.

fabryka maszyn w Lignicy (Lignitz) 49.

Dyplomowana najwyższymi odznaczeniami, domowe magle rozmaitego rodzaju. Zastępca **St. Kaiser, Poznań**, plac Bernardyński 3 pt. Fabryka i składy: plac Bernardyński 5 róg Wielkich Garbar nr. 1

Papierosy

z fabryk

SULIMA
najlepsz.

Produkcyja roczna przeszło 250 milionów

Jedyna

Generałna agentura i główny skład

S. Zychliński

w Poznaniu.

Cygara w największym wyborze.

Nasza kasa płaci od złożonych

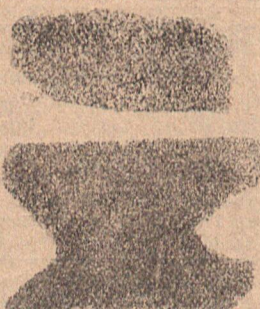
oszczędności

4 procent za kwartalnym wypowiedzeniem,
4 i pół procent za półrocznym wypowiedzeniem,
5 procent za rocznym wypowiedzeniem.

Kto ma u nas depozyt złożony, a kupi grunt od nas, temu wypłaca kasa nasza depozyt nawet bez wypowiedzenia.

5 proc. hipoteki pierwszomiejscowe w pierwszej połowie ceny kupna się obracające są u nas każdego czasu do nabycia.

Adres: **Bank Parcelacyjny, Posen, Viktoriast. 21.**

Miechy

kowalisko
maszyny do wiercenia,
kowadła, żrubsztaki,
klupy, młoty

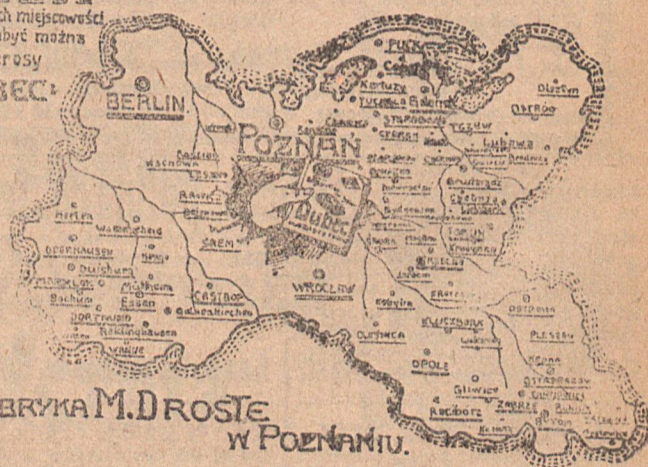
i wszelkie narzędzia dla kowali-
maszynistów poleca pod gwaranc.
i po tanich cenach

T. Krzyżanowski

Poznań, ul. Szewska 17.

MAPA

wielkich miejscowości
gdzie nabyć można
papierosy
DUBEC

FABRYKA M. DROSTE

w POZNANIU.

Berlin, dnia 16 listopada 1909

Diagnostico populadno

Namora, przy której wygram nie oznaczon
w nawiasach wygrzewaj 240 marek

[illegible]

Berlin, dnia 18 listopada 1909

Diagniende przedproduktowe

w nawiasach wygrywają 240 marek.]

[illegible]

Berlin, dnia 18 listopada 1908.

Magdenio popołudniowe.

(Numeru przy których wygrana nie oznaczona w nawiasach wygrywała 240 marek).

[The following page contains extremely faint, illegible markings.]

160018 151 286 835 508 062 884 74

01 484 624 712 [2001] 20 1 65445 20 214 25 669 734 581
564 78 816 818 [1991] 20 1 65445 20 214 25 669 734 581
500 40 [2001] 25 1 65445 25 280 424 45 649 732 523

103158 158 524 76 121 62 103159 159 524 76 121 62 103160 160 524 76 121 62 103161 161 524 76 121 62 103162 162 524 76 121 62 103163 163 524 76 121 62 103164 164 524 76 121 62 103165 165 524 76 121 62 103166 166 524 76 121 62 103167 167 524 76 121 62 103168 168 524 76 121 62 103169 169 524 76 121 62 103170 170 524 76 121 62 103171 171 524 76 121 62 103172 172 524 76 121 62 103173 173 524 76 121 62 103174 174 524 76 121 62 103175 175 524 76 121 62 103176 176 524 76 121 62 103177 177 524 76 121 62 103178 178 524 76 121 62 103179 179 524 76 121 62 103180 180 524 76 121 62 103181 181 524 76 121 62 103182 182 524 76 121 62 103183 183 524 76 121 62 103184 184 524 76 121 62 103185 185 524 76 121 62 103186 186 524 76 121 62 103187 187 524 76 121 62 103188 188 524 76 121 62 103189 189 524 76 121 62 103190 190 524 76 121 62 103191 191 524 76 121 62 103192 192 524 76 121 62 103193 193 524 76 121 62 103194 194 524 76 121 62 103195 195 524 76 121 62 103196 196 524 76 121 62 103197 197 524 76 121 62 103198 198 524 76 121 62 103199 199 524 76 121 62 103200 200 524 76 121 62 103201 201 524 76 121 62 103202 202 524 76 121 62 103203 203 524 76 121 62 103204 204 524 76 121 62 103205 205 524 76 121 62 103206 206 524 76 121 62 103207 207 524 76 121 62 103208 208 524 76 121 62 103209 209 524 76 121 62 103210 210 524 76 121 62 103211 211 524 76 121 62 103212 212 524 76 121 62 103213 213 524 76 121 62 103214 214 524 76 121 62 103215 215 524 76 121 62 103216 216 524 76 121 62 103217 217 524 76 121 62 103218 218 524 76 121 62 103219 219 524 76 121 62 103220 220 524 76 121 62 103221 221 524 76 121 62 103222 222 524 76 121 62 103223 223 524 76 121 62 103224 224 524 76 121 62 103225 225 524 76 121 62 103226 226 524 76 121 62 103227 227 524 76 121 62 103228 228 524 76 121 62 103229 229 524 76 121 62 103230 230 524 76 121 62 103231 231 524 76 121 62 103232 232 524 76 121 62 103233 233 524 76 121 62 103234 234 524 76 121 62 103235 235 524 76 121 62 103236 236 524 76 121 62 103237 237 524 76 121 62 103238 238 524 76 121 62 103239 239 524 76 121 62 103240 240 524 76 121 62 103241 241 524 76 121 62 103242 242 524 76 121 62 103243 243 524 76 121 62 103244 244 524 76 121 62 103245 245 524 76 121 62 103246 246 524 76 121 62 103247 247 524 76 121 62 103248 248 524 76 121 62 103249 249 524 76 121 62 103250 250 524 76 121 62 103251 251 524 76 121 62 103252 252 524 76 121 62 103253 253 524 76 121 62 103254 254 524 76 121 62 103255 255 524 76 121 62 103256 256 524 76 121 62 103257 257 524 76 121 62 103258 258 524 76 121 62 103259 259 524 76 121 62 103260 260 524 76 121 62 103261 261 524 76 121 62 103262 262 524 76 121 62 103263 263 524 76 121 62 103264 264 524 76 121 62 103265 265 524 76 121 62 103266 266 524 76 121 62 103267 267 524 76 121 62 103268 268 524 76 121 62 103269 269 524 76 121 62 103270 270 524 76 121 62 103271 271 524 76 121 62 103272 272 524 76 121 62 103273 273 524 76 121 62 103274 274 524 76 121 62 103275 275 524 76 121 62 103276 276 524 76 121 62 103277 277 524 76 121 62 103278 278 524 76 121 62 103279 279 524 76 121 62 103280 280 524 76 121 62 103281 281 524 76 121 62 103282 282 524 76 121 62 103283 283 524 76 121 62 103284 284 524 76 121 62 103285 285 524 76 121 62 103286 286 524 76 121 62 103287 287 524 76 121 62 103288 288 524 76 121 62 103289 289 524 76 121 62 103290 290 524 76 121 62 103291 291 524 76 121 62 103292 292 524 76 121 62 103293 293 524 76 121 62 103294 294 524 76 121 62 103295 295 524 76 121 62 103296 296 524 76 121 62 103297 297 524 76 121 62 103298 298 524 76 121 62 103299 299 524 76 121 62 103300 300 524 76 121 62 103301 301 524 76 121 62 103302 302 524 76 121 62 103303 303 524 76 121 62 103304 304 524 76 121 62 103305 305 524 76 121 62 103306 306 524 76 121 62 103307 307 524 76 121 62 103308 308 524 76 121 62 103309 309 524 76 121 62 103310 310 524 76 121 62 103311 311 524 76 121 62 103312 312 524 76 121 62 103313 313 524 76 121 62 103314 314 524 76 121 62 103315 315 524 76 121 62 103316 316 524 76 121 62 103317 317 524 76 121 62 103318 318 524 76 121 62 103319 319 524 76 121 62 103320 320 524 76 121 62 103321 321 524 76 1